

Overgang hjem - barnehage

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen»

(Rammeplanen, 2017)

INNHold

INNLEDNING	3
FAGLIG FORANKRING OG BAKGRUNN FOR PRIORITERINGER	3
OM PLANEN	4
TEORETISK GRUNNLAG OG KONSEKVENSER	5
TILKNYTNING, - FORSTÅELSE AV BARNETS ATFERD	6
TRYGGHETSSIRKELEN	7
TILVENNING I BARNEHAGEN	9
FORELDRENES ROLLE VED TILVENNING I BARNEHAGEN	9
PERSONALET/PRIMÆRKONTAKTS ROLLE I TILVENNING I BARNEHAGEN	11
AUTORITATIVE VOKSNE	12
OVERGANGER	13
TVERRFAGLIG SAMARBEID OG KOMPETANSEHEVING I BARNEHAGEN	14
ANSVAR OG ROLLEAVKLARING	14
KILDEHENVISNING	17
VEDLEGG	18
FORSLAG TIL OPPGAVER FOR PERSONALET - PEDAGOGISK REFLEKSJON	18
FORSLAG TIL AKTIVITETSPLAN FOR TILVENNING AV I BARNEHAGEN	20
ORGANISERING AV BARNEHAGESTART	21
DE FØRSTE DAGENE I BARNEHAGEN	22
TIPS TIL FORELDRE VED OPPSTART I BARNEHAGEN	23

SKJEMAER

Klikk på lenken for å laste ned skjemaer som du kan fylle ut på skjermen og skrive ut eller lagre.

Oppstartsamtale	<i>Laste ned skjemaet Oppstartsamtale</i>	Side 24
Matallergi	<i>Laste ned skjemaet Matallergi</i>	Side 27
Helseerklæring	<i>Laste ned skjemaet Helseerklæring</i>	Side 28

INNLEDNING

Selv om det er vanskelig å huske fra egen småbarnsalder bærer vi med oss et minnespor, -«implicit memories». Dette er minner om hvordan vi ble behandlet av omgivelsene og om vi hadde en opplevelse av å være elsket, trygg og vokste opp i et beskyttende miljø.

Disse småbarns-opplevelsene er av stor betydning for livene våre videre. Vi snakker om barns helse fra spedbarn og opp til 5 år, og viktigheten av å gi tidlig støtte til småbarn i utvikling av en god psykisk/mental helse (Brandt, Perry, Seligman, & Tronick, 2014).

Faglig forankring og bakgrunn for prioriteringer

Kunnskapsdepartementet har fastsatt ny rammeplan for innhold og oppgaver i barnehagen gjeldende fra 1. august 2017. Rammeplanen er en forskrift til Lov om barnehager (barnehageloven). Endringene i barnehageloven gir barn rett til barnehageplass innen barnehageåret fra den måneden de fyller ett år (aug-nov). Dette medfører at svært mange barn starter i barnehage som ettåringer, eller allerede som 9 måneder gamle. I forskrift om Rammeplan er det beskrevet at barnehagen skal samarbeide med foreldrene om barnets tilvenning til barnehagen.

Det skal være voksne som evner å se barnet, og som klarer å gi barnet trygghet på en slik måte at det har mulighet til å utforske omgivelsene og til å utvikle seg (Kunnskapsdepartementet, 2017).

Ansvar for barnets opplevelse av mening og sammenheng er både foreldrenes og barnehagens.

Med overgang hjem-barnehage mener vi perioden fra forberedelse til barnehagestart og den tiden det tar for et barn å bli trygg i barnehagen. Trygg på en slik måte at barnet får mulighet til å utvikle seg ut i fra egne forutsetninger. Tilrettelegging for en god overgang skal være forebyggende tiltak som kommer alle små barn til gode innenfor det ordinære barnehage tilbudet. Barn skal gis mulighet til å få god reguleringsstøtte og etablere gode relasjoner og tilknytning til de voksne i barnehagen, noe som kan bli synonymt med god psykisk helse.

Den nye rammeplanen for barnehagen vektlegger at barnehagene skal jobbe aktivt for å sikre trygge og gode overganger for barn. Dette stiller høye krav til personalets kunnskap og praksis, og til å involvere foreldrene i enn høyere grad.

I arbeidet med å utarbeide planen har faggruppen for barnehageområdet deltatt. Gruppen består av deltakere fra PPT, private- og kommunale barnehager, Pedagogisk støtteenhet, Helsestasjon for barn og unge samt fagforening. Kristin Vikse og Elisabeth Nygaard har sammenfattet og bidratt i planen.

Haugesund kommune 2018

Om planen

Planen er

- et styringsdokument for Virksomhet for barnehage i Haugesund kommune
- en veileder for de private barnehagene
- et redskap for tverrfaglig samarbeid mellom helsestasjon og barnehage
- en oversikt over tiltak og rolleavklaring i overgang hjem-barnehage
- en informasjon og veileder til foresatte med barn som starter i barnehage i Haugesund kommune
- en orientering til politikerne om hvordan kommunen skal sørge for å legge til rette for gode overganger for barn i barnehage og bidra til implementeringen av rammeplanen

Planen bygger på

- Lov om barnehager (barnehageloven)
- Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver
- St. meld 19 Tid for lek og læring (2015 - 2016)
- Revidert nasjonal kompetanse strategi Kompetanse for framtidens barnehage (2018 - 2022)
- Kvalitetsplan for barnehagene i Haugesund

Kjernekomponenter i planen

- sammenhenger og overganger
- tilknytning
- relasjonsbygging
- trygghetssirkelen
- autorative voksne
- tidlig innsats
- foreldresamarbeid
- tverrfaglig samarbeid

Kjernekomponentene er de sentrale og mest betydningsfulle elementene i tiltakene og endringen vi skal ha høyest fokus på. De skal vise vei for hvordan vi når målene våre. En felles forståelse av innholdet i kjernekomponentene- og hva dette betyr for barnehagens praksis, vil styrke kvaliteten i det daglige arbeidet med barna. Kjernekomponentene er også forslag til kompetanse for barnehagene for å gjennomføre planen.

Overordnede mål for planen

- økt forståelse og kunnskap hos de voksne om hvordan små barn kan påvirkes av en så stor overgang som barnehagestart er
- at alle barnehager har gode rutiner for tilvenning og følger disse
- at alle barn har en trygg tilknytning til minst en voksen i barnehagen

Planen skal bidra til bedre kvalitet på omsorgsmiljøet til små barn i barnehage gjennom

- kompetanseheving, teori og praksis slik at planens innhold, verdier og intensjoner blir godt forstått og forankret i Haugesundsbarnehagene
- at Haugesundsbarnehagene sammen med helsestasjonene, operasjonaliserer og realiserer planens kjernekomponenter i barnehagehverdagen
- å sikre at endringene får varig effekt, - sikre god implementering

TEORETISK GRUNNLAG OG KONSEKVENSER

Det skjer en endring i hverdagslivet for barna som frem til de starter i barnehage har vært sammen med få og kjente personer. I tillegg til fraværet av foreldrene, nye hverdagsrutiner og ukjente omgivelser, er overgangen stor til barnehagen med flere voksne som ikke kjenner deres signaler og behov. De aller minste barna er særlig avhengig av at det er sensitive voksne som møter dem, og foreldre som skjønner deres behov i det de skal begynne i barnehagen (Drugli, 2011).

Barnet har behov for tid til å bli kjent med, og bli trygg i sitt nye omsorgsmiljø. Små barn utvikler seg ut i fra medfødte egenskaper i et gjensidig samspill med sitt omsorgsmiljø. Barnet organiserer sine erfaringer og bidrar i sin egen utviklingsprosess. Barnets grunnleggende utvikling av evne til å regulere seg vil påvirkes av omsorgspersonenes evne til å ta imot barnets følelser og emosjonelle tilstander i en overgang. Det er omsorgspersonenes ansvar å gi barnet den nære omsorg og trygghet det har behov for, og å sørge for reguleringsstøtte og at barnet erfarer positive samspillssirkler for å kunne utvikle seg optimalt.

Barnets væremåte (atferd) kan forstås i lys av det stresset det utsettes for i en periode i livet hvor det ikke har mulighet til å forberedes på den store endringen barnehageoppstart er. Det er derfor av stor betydning at det er kompetente voksne som daglig møter barnet i barnehagen (Abrahamsen, 1997), og at de nære omsorgspersonene kjenner til hvordan de kan støtte barnet. For at omsorgspersonene skal kunne tilrettelegge, må de evne å sette seg inn i hvordan barnet har det, hva atferden er et uttrykk for, og se seg selv i den sammenheng. Stress for barnet i en periode er ikke farlig i seg selv, men en måte å håndtere belastning på. Omsorgspersonene må dermed hjelpe barnet å regulere seg slik at stresset ikke varer over tid.

Forskning viser at brudd i samspill endrer barnets atferd, og derfor skal barnehager med små barn ha nok tilgjengelige omsorgspersoner. Med nok omsorgspersoner tilstede, kan det arbeides mot færrest mulig forstyrrelser i samspill og lek og god ivaretagelse av de små barna.

Det vil være av stor betydning at foreldrene møter barnehagen med en positiv innstilling og er godt informert om overgang hjem-barnehage. Siden barnet er i en førspråklig fase, bør foreldrene ta seg tid til å være sammen med barnet i oppstarten for å trygge det. Dette vil også bidra til å hjelpe personalet i barnehagen til å bli godt kjent med barnet. Foreldrene må oversette for barnet det som skjer i eksempelvis samspill med andre barn eller hvordan rutinerekkefølgen er i barnehagen.

Som førspråklig har barnet behov for omsorgsgivernes ord og handlinger som reguleringsstøtte og veiledning slik at de klarer å ta i bruk sine strategier for regulering (Abrahamsen, 2015. Drugli, 2016).

Tilknytning, - forståelse av barnets atferd

Tilknytning handler om omsorgspersonenes evne til lese barnets signaler på en måte som bidrar til at barnet får hjelp til regulering av sine opplevelser, følelser og atferd.

Tilknytningsteori (og forskning relatert til denne teorien) forteller oss om hvordan barn på ett år har utviklet et sterkt bånd til sine primære omsorgspersoner (som oftest foreldre). Barn er da avhengig av å ha en av foreldrene tilgjengelig for trøst og trygghet. Båndene mellom foreldre og barn blir etablert gjennom hele det første leveåret gjennom et tett og nært samspill.

Et emosjonelt bånd som dannes mellom barnet og en spesifikk annen person. Dette båndet binder dem sammen og varer over tid, og kommer til uttrykk i forskjellige former for tilknytningsatferd.

(Ainsworth, Bell & Stayton, 1991)

Som regel etableres det en trygg tilknytning. Dette skjer ved at barnet blir møtt av sine foreldre når det har behov for trøst, mat, trygghet og hvile. De voksne viser med sine responser at de er tilgjengelige for barnet og vil støtte barnets behov.

I skremmende eller krevende situasjoner vil barnet søke foreldrene for trøst og trygghet.

Barn med trygg tilknytning til sine foreldre vil ha større forutsetninger til å kunne knytte bånd til andre barn og voksne, men ved tilvenning i barnehagen må man likevel ta hensyn til at barna på dette tidspunktet vil være skeptiske til andre voksne.

Kronisk stress hos små barn påvirker hjernens utvikling på en negativ måte. Tilknytning er stressreduserende!

Trygghetssirkelen

Etter hvert som barnet blir større og har muligheten til å forflytte seg, vil det ha behov for å utforske verden rundt seg og mestre omgivelsene. Barnet vil opp og frem, altså har barnet to grunnleggende behov som går i hver sin retning men henger tett sammen: tilknytning og utforsking (Brandtzæg, et al., 2016).

Trygghetssirkelen viser oss barnets atferd og sammenhengen mellom hvordan trygghet og utforsking henger sammen (Brandtzæg, et al. 2016).

Sirkelen viser oss hvordan de voksne, både personalet i barnehagen og foreldrene, må være tilgjengelig som større, klokere og sterkere, men samtidig gode. Dette er en modell for å kunne etablere trygg tilknytning til barn. Vi er for eksempel i fysikken større enn barnet, men hvis ikke begrepet *god* ligger i bunn vil dette utgjøre en risiko for barnet. Når det er mulig følger vi barnets behov ved at den voksne er tilstede psykisk og fysisk, og man tar ledelsen når det er nødvendig.

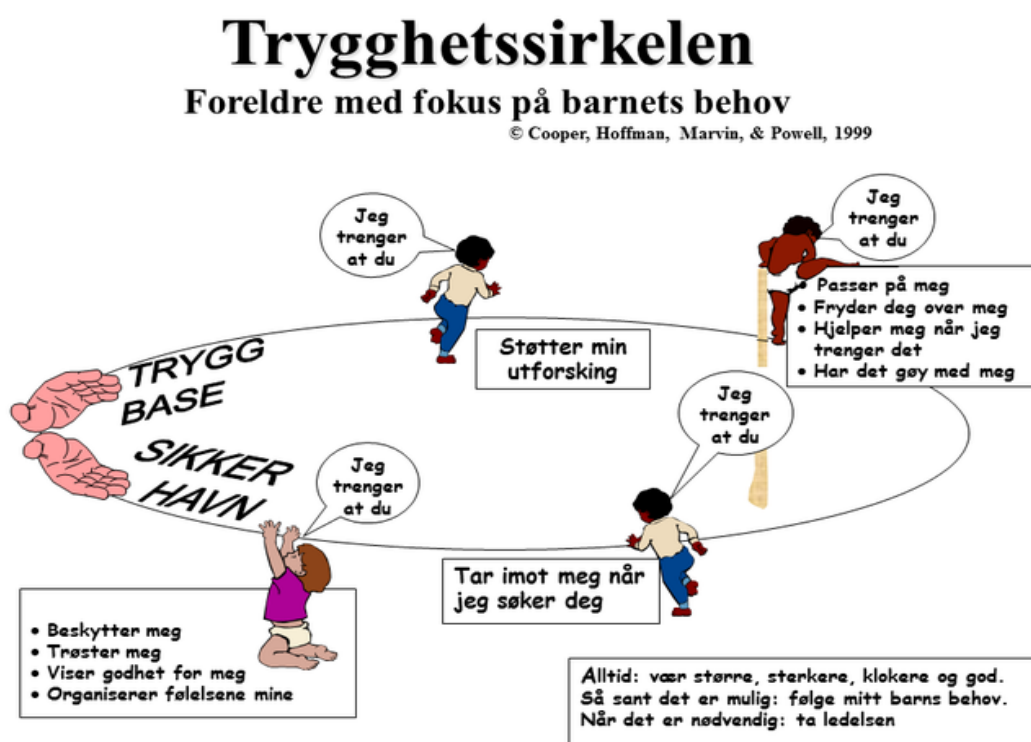
Hånden nederst til venstre

- representerer den voksne som *den sikre havnen*, - trøst og trygghet
- barnets avhengighet og beskyttelsesbehov, - tilknytningsbehovet
- nærhet, - tilknytningsbehovet er "slått på" og betyr at barnet ønsker å få fylt følelseskoppen!

Hånden oppe til venstre

- representerer den voksne som en *trygg base* for barnets utforsking
- barnets selvstendighet og utforskertrang, barnets behov for å mestre verden

4

Trygghetssirkelen tydeliggjør dynamikken mellom barnets avhengighet og selvstendighet. For små barn er bevegelsene rundt i sirkelen korte og raske. Små barn har behov for hyppigere turer tilbake til den trygge havnen, og turene ut i verden øker i omfang med alderen.

Utforskning og læring blir vanskelig, kanskje umulig uten følelsesmessig påfyll. Vissheten om trygghet og at det er mulig å komme inn igjen er avgjørende for at barnet skal kjenne seg «fri» til å utforske.

Konsekvenser for tilvenning av barn i barnehagen sett ut i fra Trygghetssirkelen

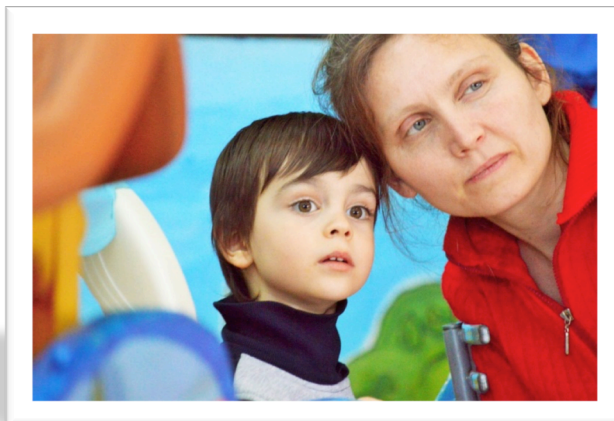
Når små barn begynner i barnehagen må foreldrene i starten være nær barnet i lek og aktiviteter. De må være en «trygg base» når barnet skal utforske barnehagen, leker, nye barn og voksne. De voksne må sette ord på det barnet er opptatt av, møte blikket til barnet og være emosjonelt tilgjengelig. De voksne må være nær nok til at barnet ved behov kan søke «trygg havn» for beskyttelse, trøst, omsorg og regulering av følelser.

Det er viktig at foreldrene er de som oversetter og hjelper primærkontakten å forstå barnets atferd og signaler.

Etter hvert, når barnet blir trygg i barnehagen, er det de voksne i barnehagen som blir barnets «trygge base og havn» den tiden de er i barnehagen (se s. 7).

10 tegn på tilknytning i barnehagen

- Søker trøst hos de voksne og tar imot trøst.
- Hviler kroppen mot den voksne, bli rolig og avspent.
- Gir den voksne klem, vil sitte på fanget.
- Bruker den voksne som «ladestasjon».
- Vet hvor den voksne befinner seg.
- Ber den voksne om hjelp.
- Er glad og fornøyd sammen med den voksne.
- Samarbeider som oftest med den voksne.
- Responderer raskt og adekvat på grensesetting fra den voksne.
- Viser den voksne positive reaksjoner om morgenen.

TILVENNING I BARNEHAGEN

Foreldrenes rolle ved tilvenning i barnehagen

Tilvenningsperioden i barnehagen kan være en sårbar tid, også for en del foreldre. Mange foreldre har vært vant med å tilbringe hele døgnet sammen med barnet sitt, og det å overlate ettårningen i andres omsorg kan være krevende. Når et barn begynner i barnehagen kan det være første gangen foreldrene overlater en del av omsorgen og ansvaret til andre.

Foreldreaktiv tilvenning

For å få til en god og trygg oppstart for både barn og foreldre, legges det opp til at foreldrene er aktive og med i tilvenningsperioden. Det er foreldrene som kjenner sitt barn best. De kjenner til alle uttrykkene barnet har, hva de betyr og hva barnet trenger. Det er derfor ønskelig at en av foreldrene er sammen med barnet flere hele dager i oppstarten. Hvordan dette organiseres vil variere noe fra barnehage til barnehage. Bak i heftet er vedlegg med forslag.

Målet med foreldreaktiv tilvenning

- Skape trygghet og gjensidig tillit mellom foresatte og personalet.
- At barnet skal få:

Barn er forskjellige, og hvor lang tid barnet trenger for å bli trygg, er blant annet avhengig av dets personlighet, alder og tidligere erfaringer.

Det er også av betydning hvordan det blir møtt av de ansatte i barnehagen. Hvert barn trenger i denne perioden tett voksenkontakt, og barnet vil få en primærkontakt i barnehagen. Primærkontakten vil ha et spesielt ansvar for barnet og kontakten med foreldrene.

Det kan det være godt for barnet å ha med en kjent ting i barnehagen som for eksempel bamse, sutteklut eller annen «kos» (overgangsobjekt). Overgangsobjekter er ting barn knytter seg til og som de i en overgangsperiode ikke kan skilles fra. De fungerer som konkrete symboler for foreldrenes trygghet og varme, inntil barnet har mental kapasitet til å vite at foreldrene eksisterer også når de er ute av syne (Winnicott). Dette kan bidra til å gjøre oppstarten lettere for barnet.

Minoritetsspråklige foreldre kan lage en liste over hverdagslige ord på morsmål, dersom barnet ikke kan eller forstår norsk, slik at personalet kan forstå noen av barnets ytringer og behov.

En mor fra en barnehage i Haugesund oppsummerte foreldreaktiv tilvenning:

- Kjekt å få ta del i hverdagen til barnet.
- En blir godt kjent med de voksne.
- Godt å få vise hvordan barnet har det best, rutiner som er viktige å formidle.
- Noen foreldre var skeptiske – vanskelig å få fri fra jobb, men så i ettertid at det er til det beste for barnet.

Meld. St. 19 Tid for lek og læring (2015-2016)

Jåttå barnehage i Stavanger har utviklet en modell for tilvenning i barnehage som skal sikre en best mulig barnehagestart for de minste barna gjennom blant annet lengre tid og større grad av foreldreinvolvering. Stavanger kommune har gitt prosjektmidler til videreutviklingen, og et viktig aspekt har vært hvordan modellen kan være et grunnlag for likeverdig inkludering av barn og foreldre ut fra et interkulturelt perspektiv. Fokuset er barnets behov, men modellen har gitt positive ringvirkninger for foreldresamarbeid, og det skapes gode nettverk blant foreldrene. En del av arbeidet er også å vurdere og videreutvikle modellen, og evaluering blant foreldrene gir viktige innspill i dette arbeidet. Følgende syv elementer inngår i modellen:

Tidlig og god informasjon til foreldre

Dette inkluderer informasjon om tilknytningsteori, foreldremøter for flerspråklige foreldre om norsk barnehage og norsk kultur, oppnevning av kontaktperson før oppstart, foreldremøte for nye foreldre i juni, besøksdager for barn og foreldre før oppstart, hjemmebesøk og sikring av forståelse ved bruk av tolk ved behov.

God tid på oppstart

Med begrunnelse i tilknytningsteori og nyere småbarnsforskning legges det opp til at foreldrene er til stede i barnehagen minimum fem dager ved oppstart, og dette kan utvides ved behov. Foreldrene er delaktige i barnehagens aktiviteter og i stell, spising og lek med eget og andres barn.

Oppstart i gruppe

Barna starter i grupper på tre, slik at de utvikler empati og blir godt kjent i gruppen. Foreldrene får mulighet til å bygge nettverk.

God struktur og organisering

Barnehagen planlegger oppstarten godt på forhånd, man har en god plan for de barna som fortsetter på avdelingen, fast dagsrytme hver dag som er tydelig for barn og foreldre, faste aktiviteter, sanger og regler hver dag som skaper forutsigbarhet.

Trygghetssirkelen som pedagogisk verktøy

Personalet bruker aktivt trygghetssirkelen i samspill med barn og i veiledning av foreldre og personalet. Nyansatte får opplæring, og barnehagen har en plan for å holde kompetansen i personalgruppen vedlike. Det gis foreldrekurs i hva trygghetssirkelen går ut på, og foreldrene brukes til å tolke og forstå barnet slik at modellen tilpasses til hvert enkelt barn. Barnehagen har oppstartsamtale med fast struktur for å bli kjent med hver enkelt familie. Det fokuseres på relasjon, tidlig innsats og interkulturell kompetanse.

Gode overganger og avslutninger

Barnehagen har egne rutiner for overgang fra en avdeling til en annen med elementer fra Jåttåmodellen. Barna blir gradvis kjent med ny kontaktperson gjennom besøk inne og ute, og det brukes trygge voksne på tidligere avdeling som trygg base for utforsking på ny avdeling. Det holdes overføringssamtaler mellom tidligere og ny pedagogisk leder, og foreldre har anledning til å være med på oppstart på ny avdeling. Det holdes oppstartsamtaler med nye foreldre ved behov, og skriftlig dokumentasjon følger barnet.

Evaluering

Pedagogisk leder evaluerer hver enkelt oppstart etter gitte kriterier. Foreldrene inviteres til evaluering gjennom samtaler og spørreskjemaer. Det gjennomføres barnesamtaler hver høst med de eldste barna. Barnehagen bruker systematisk evaluering for å utvikle Jåttåmodellen videre.

Personalets/primærkontakts rolle i tilvenning i barnehagen

En primærkontakt (tilknytningsperson) er den personen i barnehagen foreldrene og barnet forholder seg mest til i barnehageoppstarten. Denne personen skal være med på å skape trygghet.

De første dagene i barnehagen er det foreldrene som er barnets «trygge base» og «trygge havn», (se s. 7). Foreldrene er delaktige i barnehagens aktiviteter og i stell, spising og lek med eget og andres barn. Primærkontakt er tilstede og lærer hvordan foreldrene mater, steller og samspiller med barnet sitt. Primærkontakt overtar gradvis litt mer av ansvaret for barnet etter hvert som dette er naturlig og barnet begynner å bli trygg på henne/ham.

Primærkontakten introduserer barnet for andre barn og voksne i barnehagen.

Når tilvenningsdagene er over, og barnet har utviklet en trygg relasjon til primærkontakten, er det den som blir den «trygge basen/havn» den tiden foreldrene ikke er i barnehagen. Primærkontakten må være både følelsesmessig tilgjengelig, sensitiv og fysisk tilstede for barnet.

Barnet forlater den «trygge basen» når det blir trygg på omgivelsene, men vil sjekke ut at den voksne er i nærheten med jevne mellomrom. Da er det viktig at barnet får beskjed om og når en går, og hvilken voksen som er der for barnet imens. Tenk igjennom hvor nødvendig møtevirkosomhet er på dagtid i starten på året. Er det nødvendig å gå fra barna?

Når barnet er trygg på - og har en god relasjon til denne voksne, blir det enklere å utvikle gode relasjoner til de andre i barnehagen.

Primærkontaktene skal

- sikre at alle barna blir sett og får den omsorgen det skal ha i barnehagen
- stå for trygghet og nærhet, og hjelpe barnet til å danne relasjoner til de andre barna.

Den første samtalen i barnehagen

Alle barnehager bør sette av tid til oppstartssamtale med foreldrene (vedlegg 6). Minoritetsspråklige foreldre får tilbud om tolk ved behov til denne.

Barnehagen skal

- i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen
 - tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.
 - sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.
- Rammeplanen 2017

Autoritative voksne

De voksne i Haugesundsbarnehagene skal bygge gode relasjoner til alle barn. I relasjonsbyggingen skal barna møtes med en kombinasjon av innlevelse fra varme voksne, men som også stiller krav og setter tydelige grenser – det kalles autoritative voksenstil.

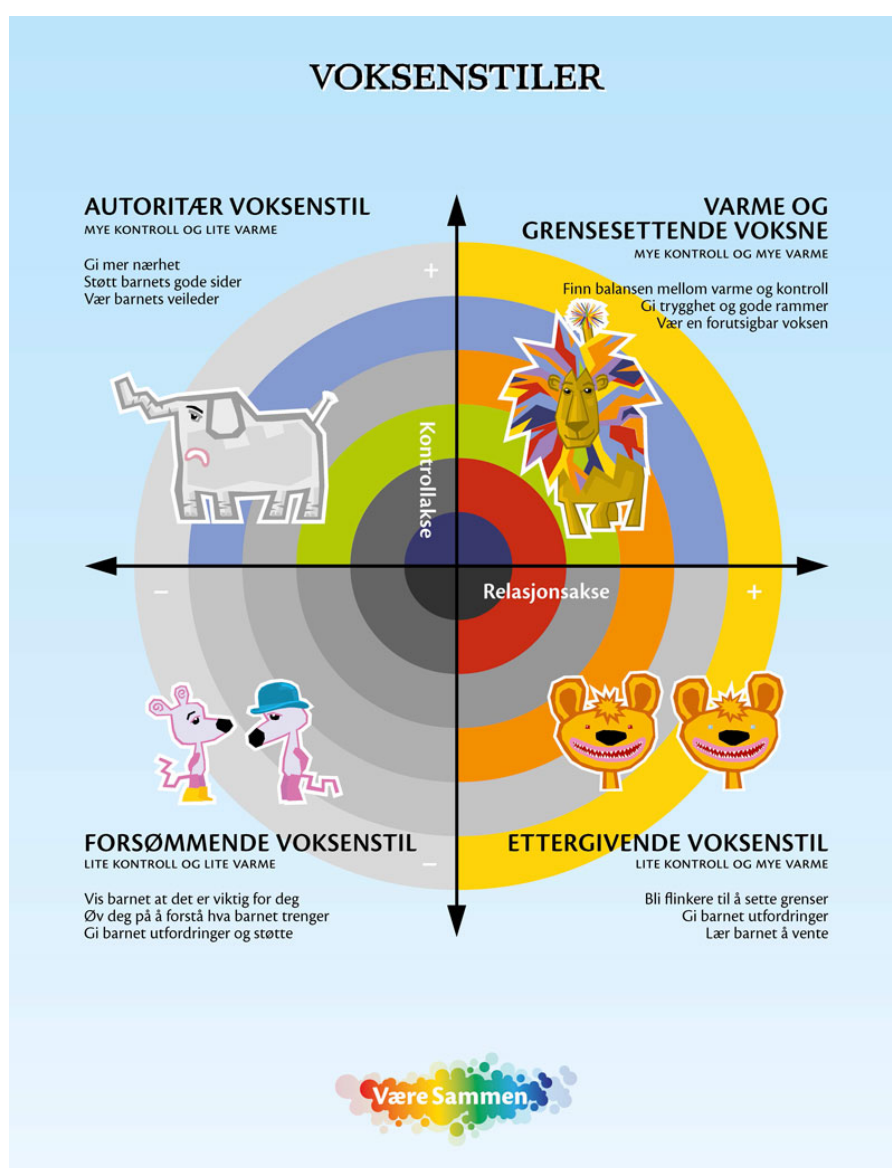
Motsetning til å være autoritativ er å være autoritær, forsømmende eller ettergivende voksne (se bildet under).

Ved at de voksne lever seg inn i barnas frustrasjoner, ønsker, behov, utfordringer og viser

dem omsorg, vil barna kjenne at de blir møtt og hørt.

Dette danner et godt grunnlag for relasjonsbygging med barnet. Da vil de også være mer mottagelige for tydelige grenser fra voksne.

Den autorative voksenstilen kan derfor brukes som et verktøy i all pedagogisk sammenheng. Ett kjennetegn i denne måten å arbeide på er at relasjonen mellom barnet og den voksne er en grunnstein for alt annet arbeid (professor Ingunn Størksen).

Overganger

Innad i barnehagen

I samarbeid med foreldrene planlegger og tilrettelegger pedagogisk leder for en god og trygg oppstart og tilvenning på ny avdeling/base. Det enkelte barns sårbarhet avhenger av når aktivitetene i forbindelse med overgangen starter.

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.

Rammeplanen 2017

Overgang til ny barnehage

Om barnet bytter barnehage, vil tid til å bli kjent og danne relasjoner være like viktig å bruke tid på som første gang barnet begynte i barnehage.

Godt samarbeid mellom barnehagene og foreldrene forutsettes og er viktig. Har barnet rett til spesialpedagogisk hjelp eller har nedsatt funksjonsevne, vil *Håndbok for barnehagene i Haugesund, - spesialpedagogisk hjelp og tilbud til barn med særlige behov* følges.

Overgang barnehage til skole

Når barnehagebarn skal bli skolebarn skal de etablere nye relasjoner i nye omgivelser og utvikle sine sosiale og kognitive ferdigheter på en måte som passer inn i skolens kultur og arbeidsmåter.

Det er utarbeidet et eget veiledningshefte/plan for overgang barnehage – skole i Haugesund. Heftet er ment som et konkret arbeidsredskap for å sikre en god overgang. I tillegg inneholder det anbefalinger om hva en femåring bør få erfaring med før skolestart.

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagentiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. Barna skal få bli kjent med hva som skjer i skolen og skolefritidsordningen.

Rammeplanen 2017

Ansvar og rolleavklaring

Når barnehagen samarbeider med andre instanser, bidrar dette til å øke kompetansen og videreutvikle kvaliteten i barnehagen.

Haugesund Kommune, - Avdeling barnehage i samarbeid med pedagogisk støtteenhet

- Har overordnet ansvar for å sette fokus på kjernekomponenter i ulike fora for barnehagepersonalet, leder- og tema samlinger og kurs, ressursdager og dialogmøter.
- Haugesund kommune benytter deltakelse i nettverk for å drøfte Haugesundsbarnehagens behov, få innspill til tiltak i implementering av sitt arbeid med standard for tilvenning av barn i barnehagen.
- Kommunen evaluerer tiltak årlig i kvalitetsmelding for barnehage og skole.

Barnehagen

- Har overordnet ansvar for å sette fokus på kjernekomponentene i planen Overgang hjem - barnehage i ledermøter, avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager.
- Har overordnet ansvar for å sørge for at forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver etterleves, og at kjernekomponentene sees igjen i barnehagens hverdagspraksis.
- Inviterer barn og foresatte på besøk før oppstart.
- Gir god informasjon om rutiner for oppstart og tilvenning.
- Tilbyr barnet primærkontakt ved oppstart.
- Har tett dialog i tilvenningsperioden.
- Har egen oppstartsamtale med foreldrene.
- Innkaller til felles foreldremøte før barnehagestart.
- Tilrettelegger for trygg og god oppstart uansett når på året barnet begynner.

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.
(Barnehagelovens formålsbestemmelse)

Barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemodeller. Styreren skal sørge for at det pedagogiske arbeidet er i tråd med barnehageloven og rammeplanen, og at personalet utvikler en felles forståelse for oppdraget som er gitt i disse. En forutsetning for en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse er et godt samarbeid med barnehageeieren, barnehagens pedagogiske ledere og barnehagens øvrige personale. Styreren leder og følger opp arbeidet med planlegging, dokumentasjon, vurdering og utvikling av barnehagens innhold og arbeidsmåter og sørger for at hele personalgruppen involveres.

Forskrift om rammeplan 2017.

Helsestasjon

Både barnehage og helsestasjon utfører et nødvendig forebyggende og helsefremmende arbeid. Målet er å styrke barn og familie med tanke på trivsel, utvikling og helse. Tverrfaglig samarbeid kan styrke dette arbeidet ytterligere.

- Når barna er på 8 eller 10 måneders kontroll (det kan variere), er oppstart i barnehage tema. Informasjonsskriv om barnehageoppstarten deles ut.
- Alle barn skal ifølge barnehageloven levere en helseerklæring ved oppstart i barnehagen. Skjemaet er tilgjengelig på kommunens nettsider under barnehage og helsestasjonen samt finnes på helsestasjonen i papirformat. Helsestasjonen er behjelpelig med utfylling i konsultasjonen når barnet er 8 eller 10 måneder. Helseerklæringen vil være tema ved oppstart i barnehagen og kan også fylles ut i løpet av de første dagene i barnehagen.
- For noen barnehagesøkere, står helsestasjonen for anbefaling. I disse tilfellene kan helsesøster være på informasjonsmøte sammen med foreldrene for å sikre informasjonsoverføring.
- Personer som, i løpet av de siste tre årene har oppholdt seg i minst tre måneder i land med høy forekomst av tuberkulose (se informasjon på FHI.no) skal vise bekreftelse på utført tuberkulosekontroll framvises før oppstart i barnehage. Enhetsleder/styrer har ansvar for at det fremvises bekreftelse om kontrollen før barnehageoppstart.
- For mer informasjon om helsestasjonen: <https://www.haugesund.kommune.no/tjenester-fra-a-a/1463-tjenester-fra-a-a/9468-helsestasjon-0-5-ar>

Pedagogisk Psykologisk Tjeneste (PPT)

PPT er samarbeidsparter for barnehagene, og kan i noen sammenhenger delta i overføringen til barnehage til barn med særlige behov.

PP-tjenesten har to lovpålagte oppgaver (barnhageloven §19c):

- PP-tjenesten skal sørge for at det blir utarbeidet lovpålagte sakkyndige vurderinger.
- PP-tjenesten skal bistå barnehagene i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling (system rettet arbeid) for å tilrettelegge barnehage tilbudet for barn med særlige behov.

For mer informasjon:

<https://www.haugesund.kommune.no/ppt/4777-pedagogisk-psykologisk-tjeneste>

Bedre tverrfaglig innsats (BTI)

Haugesund kommune har som mål å sikre tidlig innsats og et helhetlig kommunalt tjenestetilbud for barn og unge og deres familier – med samordnede tjenester av høy kvalitet.

«Barn i fokus» vil for barnehagene si å gjøre noe når personalet er bekymret for barnets utvikling.

Foresatte skal da tidlig involveres. Tid fra bekymring/undring til samtale med foresatte skal skje innen 4 uker. Stafettlogg opprettes ved foresattes godkjenning. Stafettloggen setter barnets utvikling og foresattes medvirkning i sentrum. BTI – modellen beskriver hvordan samarbeidet kan tilrettelegges på tre ulike nivåer, avhengig av innsatsens omfang og hvilke tjenester som er involvert.

For mer informasjon: <http://www.haugesund.kommune.no/stafettloggen>

Kan også leses mer om i *Håndbok for barnehagene i Haugesund, - spesialpedagogisk hjelp og tilbud til barn med særlige behov*.

Kompetanseheving i barnehagen

De voksne rundt barnet må ha kompetanse om overgangen hjem - barnehage, og hvilke faktorer som fremmer god psykisk helse hos små barn. Folkeheleanbefalinger og siste års forskningsresultater om små barns stress, er en del av bakgrunnen for valgte satsinger på kompetanseheving for personal hvor målet er å styrke relasjonsarbeidet i barnehagen.

Det er viktig at de voksne forstår barnets følelesesignaler i atskillelse og gjenforening med sine foreldre, og at tiltak settes inn deretter. For å forstå det, bør alle barnehager sørge for barnehagebasert kompetanseheving og pedagogisk refleksjon. Kompetansen i barnehagen bør være i tråd med kjernekomponentene og planen for øvrig.

Kjernekomponenter i planen

- sammenhenger og overganger
- tilknytning
- relasjonsbygging
- trygghetssirkelen
- autorative voksne
- tidlig innsats
- foreldresamarbeid
- tverrfaglig samarbeid

Kommunen vil legge til rette for, og motivere til deltakelse i barnehagebasert kompetanseheving og lærende nettverk innenfor kjerneelementene.

KILDEHENVISNING

- Abrahamsen, Gerd (2015): *Tilknytningsbaserte barnehager*, Universitetsforlaget
- AS tekst og foto (2013): *Foreldredeltakelse i firegrupper er ideelt*, første steg nr. 3
- Backer-Grøndal, Agathe og Nærde, Ane (2015) *Den viktige og vanskelige selvreguleringen hos barn* Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 52, nummer 6, 2015 s. 497-503. Fagessay skrevet ut 18.3.2017
- Breen, Hanne Musum, Trondheim & Maja Sandmo Grip, RKBU Midt-Norge
Med blick på barnet
<http://www.barnehageside.no/db/dokumenter/www.kvam.barnehageside.no/filer/Med%20blikk%20p%C3%A5%20barnet%20-%20presentasjon%20PDF.pdf>
- Bowlby, John (1994) *En sikker base. Tilknytningsteoriens kliniske anvendelser*. Oversatt fra engelsk 1998. Det lille forlag, Fredriksberg 1994
- Drugli, May Britt (2011) *Liten i barnehagen*. Forskning, teori og praksis, Cappelen Damm AS 2014. 1. utgave, 3. opplag 2016
- Drugli, May Britt, (2015) *“God overgang fra hjem til barnehage for ettåringen”*
<https://blog.medisin.ntnu.no/god-overgang-fra-hjem-til-barnehage-for-ettaringen/>
- Læringsmiljøseneteret, universitetet i Stavanger, Roland, Pål, *Den autoritative voksenstilen*
<http://laringsmiljosenteret.uis.no/article.php?articleID=117311&categoryID=21311>
- Petrusdottir, Sigríður Sita (2013) *Gode erfaringer med foreldredeltakelse i tilvenningsperioden*, Første steg nr. 3 2013.
- Storvik, Line, Fredheim og Ropeid, Kirsten (2015) *De minste barna*, Første steg nr. 4
- Trondheim kommune, Hanne Musum, Breen, og Maja Sandmo Grip, RKBU Midt-Norge, *Med blick på barnet*. Manual for observasjon og refleksjon i personalgrupper basert på Marte Meo elementer
- Kunnskapsdepartementet, *barnehageloven* med endringer 17.06.2016
- Kunnskapsdepartementet (2017) *Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*.
- Norsk psykologforening, Spedbarns mestring av stress

Fotokreditering: Pixabay.com

Anbefalt litteratur

Tilknytningsteori ble først introdusert av John Bowlby på 1960-tallet, og er i dag basert på forskning gjennom mange år. Denne teorien og forskningen forteller oss hvor viktige de trygge nære båndene er for de minste barna i barnehagen. Det følgende er fagbøker som kan være aktuelle for ansatte i barnehager:

- Abrahamsen, G. (1997). *Det nødvendige samspillet*. Oslo: Tano Aschehoug.
- Abrahamsen, G. (2015) *Tilknytningsbaserte barnehager*, Oslo Universitetsforlaget.
- Brandtzæg I., Torsteinson S., Øiestad G (2013) *Se barnet innenfra*.
- Drugli, M.B. (2011). *Liten i barnehagen*, forskning, teori og praksis, Oslo Cappelen Damm.
- Holte, V. G. (2003). *Profesjonalisering av barneoppdragelsen*, muligheter og utfordringer for foreldre og fagpersoner. Oslo: Universitetsforlaget.
- Hart, S., & Schwartz, R. (2009). *Fra interaksjon til relasjon*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Pianta, R. C. (1999). *Enhancing relationships between children and teachers*.

Forslag til oppgaver for personalet - pedagogisk refleksjon

Å observere er mer enn å se.

- Observasjon er å legge merke til det som skjer, på en særlig oppmerksom måte.
- Viktig for å forstå det som skjer og hvorfor det skjer.
- Å bli flink til å observere krever trening.
- Ved å bruke film kan en se situasjoner flere ganger, og gjøre mikroanalyser av samspill.

Hentet fra «Med blikk på barnet». Manual for observasjon og refleksjon i personalgrupper basert på Marte Meo elementer. Under er det noen oppgaver knyttet til oppstart, hentet fra heftet.

Med blikk på barnet

Barn blir sett og forstått i barnehagen

Tema: Voksen i samspill i mottak/avskjed med barn og foreldre

«Barnets følelssesignaler og voksnes sensitivitet og responsivitet».

«Barnets følelssesignaler ved adskillelse og gjenforening med sine foreldre, og voksnes sensitivitet og responsivitet».

1. Teori om voksnes affektive inntoning (hvordan voksne toner seg inn på barnets følelsesmessige tilstand).
2. Vis film av voksen i samspill med barn og foresatte i bringesituasjon eller avskjed.
3. Deltagerne skal se etter: den voksnes kommunikasjon med foreldre, hvordan er samhandlingen rundt barnet, hvilken rolle har den voksne i garderoben.
4. Filmen blir vist på nytt.
5. Strukturert runde rundt bordet, der alle får beskrive hva de observerer på film.

Tema: Gjennomgang av rutiner for tilknytning som finnes i barnehagen

Tema: Kontaktperson som betydningsfull voksen

1. Refleksjon rundt kontaktperson og trøst.
2. Refleksjon rundt voksnes praktisering av å benevne og utvide barns oppmerksomhet og utforsking.
3. Refleksjon rundt hvilke rutiner vi har pr. i dag og hva vi trenger.

Øvingsoppgave: Anbefalt teori: «Se barnet innenfra» og «Liten i barnehagen»

Tema: Oppstartsamtalet – info nye foreldre

Refleksjon

1. Refleksjon rundt oppstartsamtalet/info nye foresatte- vis til konkrete eksempel på rutiner.
2. Refleksjon rundt hvilke rutiner vi har pr. i dag og hva vi trenger.

Anbefalt teori: *Den vanskelige foreldresamtalen*

Forslag til aktivitetsplan for tilvenning av i barnehagen

Dato	Aktivitet	Innhold
Ved 8 eller 10 måneders kontroll	Kontroll på helsestasjonen.	Når barna er på 8 eller 10 måneders kontroll, er oppstart i barnehage tema. Informasjon om oppstarten deles ut.
April	Foreldrene får velkomst/informasjonsbrev fra barnehagen.	Informasjon om barnehagen og oppstarten i barnehagen, besøksdag og foreldremøte. Foreldrene får tidlig informasjon om hvor mange dager en må sette av til tilvenning.
Våren	Foreldremøte.	Informasjon om barnehagen, tilknytningsteori og foreldrenes rolle i oppstarten i barnehagen.
Juni	Invitere til besøk i barnehagen før oppstart.	Avtal tid for besøk. Foreldrene er med barnet en liten stund i barnehagen for å bli vist rundt ute og inne, og hilse på de voksne.
August	Oppstartsamtale i løpet av de 3 første dagene barnet er i barnehagen. Dato for oppstart avtales med barnehagen.	Se forslag til oppstartsamtaleskjema vedlegg 5 i planen overgang hjem – barnehage.
August	Oppstart.	Ved oppstart er en av foreldrene sammen med barnet i 3-5 hele dager i barnehagen (avtales med barnehagen). Foresatte deltar aktivt i barnehagen i oppstarten.

Organisering av barnehagestart

Forslag til organisering.

Å dele barn og foreldre inn i mindre grupper gjør at foreldre og barn raskere finner tryggheten og blir kjent med hverandre i barnehagen.

Gruppene er sammen under tilvenningsperioden. Med denne tilvenningsmetoden får en bedre tid til å utveksle informasjon med hverandre, noe som er godt, både for ansatte og foreldre.

Foreldrene er sammen med barna sine hele tiden de første tre til fem dagene i barnehagen. De deltar i barnehagens rutiner og daglige oppgaver, de støtter sitt barn, mater, skifter bleier og er med i aktivitetene som tilbys.

Foreldrene har ikke gjesteroller, men får gjøre seg kjent med barnehagen slik at de får en opplevelse av å være på hjemmebane. Hensikten er at foreldre og barn blir kjent med barnehagen, de ansatte og rutinene. De ansatte blir kjent med foreldrene, barna og deres samspill. Målet er å skape trygghet og gjensidig tillit.

Barnehagens ordinære rutiner følges i størst mulig grad, slik at foreldre og barn får lære hvordan vi har det i barnehagen. De voksne inviterer barna inn i lek og aktiviteter sammen med barn som har gått i barnehagen før.

De første dagene i barnehagen.

Forslag til en måte å organisere oppstarten på.

De tre første dagene

Foresatte:

- har hovedansvaret for barnet sitt. Være tilgjengelig og i nærheten av barnet hele tiden. Dette gjelder også for barn som raskt blir kjent i barnehagen
- deltar aktivt i barnehagedagen - er sammen med barnet sitt i lek og aktivitet, stell, hvile måltid, utelek
- stelle barnet, sitte sammen under måltider, aktiviteter og lek
- få informasjon om hvordan dagsrytmen i barnehagen fungerer
- bli kjent med personalet samt noen av de andre foreldrene og barna
- avtaler hva tid de kommer med barnet neste dag

Dag 4 og 5

- er sammen med barnet – tar små pauser – trekker seg tilbake til «foreldre-rom» men er tilgjengelig mens barnet er sammen med primærkontakten

De første ukene

- Hent barnet tidlig, slik at barna ikke får så lange dager. Dette er til det beste for barna. Når tilknytning er etablert, er det menning at tilknytningspersonen skal fungere som en trygg base for barnet.
- Barnet kan få en reaksjon to, tre uker etter oppstart når de forstår at her skal de faktisk være.
- Det er viktig at du ALLTID sier ifra til barnet om at du går, og ikke drar avskjeden ut for lenge. På denne måten får barnet tillit til deg. Barnet vet at du går, men også at du kommer tilbake. Det skaper forutsigbarhet for barnet. At barnet ser at foreldre er trygge på de voksne i barnehagen kan også gjøre det lettere å godta at foreldrene forlater barnehagen.
- Kontaktpersonen vil bekrefte barnets følelser og trøste, og fortelle at du kommer tilbake. Du kan gjerne ringe og spørre hvordan det går hvis du er urolig.
- At barnet gråter når du henter det kan bety at de ikke er helt trygge i barnehagen enda. De holder på følelsene sine til du kommer. Det kan være triste følelser men også glede.
- Mange inntrykk skal bearbeides for barna. Enkelte sover kanskje urolig om natten, eller mer enn de pleier, noen endrer spisevaner, og noen kanskje litt vondt i magen. Det er barnets måte å si at de ikke er helt komfortable og trygge i den nye situasjonen. Vanligvis går dette fort over. Noen barn har behov for lengre tid i oppstartsfasen.

Tips til foreldre ved oppstart i barnehagen

Bli kjent med oss i barnehagen og etablere gode relasjoner.

Hvis barnet ser at foreldrene er trygge på de voksne i barnehagen, kan dette gjøre overgangen til ny hverdag mye lettere. Når vi voksne prater, smiler og ler sammen, vil dette hjelpe barnet til å oppleve trygghet og til å raskere å finne seg til rette i barnehagen.

Bli kjent med den nye hverdagen sammen med barnet ditt.

Vær aktiv tilstede sammen med barnet ditt i barnehagen. Vis interesse og nysgjerrighet ovenfor de nye omgivelsene og menneskene; både store og små.

Husk at du er den trygge «basen» som barnet skal vende tilbake til for å finne trygghet. Etter hvert vil barnet våge seg lengre og lengre bort fra deg, og gradvis bli kjent med oss som jobber i barnehagen, først og fremst barnets primærkontakt. Denne vil så være barnets trygge «base» og ettersom det er naturlig, blir barnet kjent med oss andre.

Hva om barnet gråter når du forlater barnet i barnehagen.

Det er helt naturlig at barnet reagerer. Gråten er barnets måte å kommunisere at dette oppleves litt vanskelig. Primærkontakten vil bekrefte barnets følelser og trøste barnet, og fortelle at du kommer tilbake. Ring gjerne for å høre hvordan det går. Vi er tilgjengelige på telefon, og dere skal aldri være redde for å ringe når som helst i løpet av dagen.

Ikke vis usikkerhet når du leverer barnet fra deg for første gang.

Fortell barnet at du skal gå – og gå når du har sagt at du skal gjøre det. Viser du usikkerhet, vil barnet merke dette og selv bli usikker. Da tar tilvenningen lengre tid.

Det er viktig at barnet får erfare at foreldrene sier fra før de skal gå.

Det er viktig at barnet erfarer at foreldrene kommer tilbake etter en tid.

Husk å si «ha det» til barnet før du går og ikke «snik» deg ut. Da vil barnet bare bli engstelig og tilvenningen vil bli uforutsigbar og utrygg.

Oppstartsamtale – dette er mitt barn

Barnehage: _____

Dato: _____ Deltakere: _____

Barnets navn: _____

Fødselsdato: _____ Morsmål: _____

Tidlig omsorg

Har barnet hatt omsorg (bhg, dagmamma) utenfor hjemmet tidligere?	
Hvis ja. Hvordan var tilvenningen?	
Hvordan knyttet barnet seg til de voksne der?	
Hvordan trivdes barnet?	

Familiesituasjonen

Hvem regnes som nærmeste familie? Mor, far, søsken, besteforeldre, bonusforeldre\søsken?	
Hvem bor barnet sammen med? Hvis aktuelt: Foreldreansvar\daglig omsorg: Hvem skal ha informasjon fra barnehagen?	
Hvordan er fordelingen av samværet dersom foreldrene ikke bor sammen? Hvem varsler barnehagen ved en evt. Endring?	

Er det noen som barnet er spesielt knyttet til utenom familie?	
Er det noe i barnets omsorgsmiljø du er bekymret for, og som kan ha innvirkning på barnets trivsel, utvikling og helse? F.eks: stress, fysisk\psykisk sykdom, konflikter mellom voksne, skilsmisse, rus, annet?	

Nærmere om barnet- praktisk tilrettelegging

Kan du\dere beskrive barnet ditt\deres? Bruk 5 ord for å beskrive barnet	
Mat og spisevaner Allergier (ev matallergi, se vedlegg 6) Noe spesielt barnet like\ikke liker? Hva liker barnet å spise? Bhg informerer om mat i barnehagen	
Hvile Sover barnet om dagen, evt hvor lenge? bruker barnet kosedyr, smokk, eller lignende Er barnet vant til å sove ute\inne Barnehagen fortelle om rutinene	
Utstyr-klær Hva trenger barnet av klær – foresatte får liste over klær og annet utstyr i barnehagen.	
Toalett og stell Bruker barnet bleie? Er barnet vant til faste rutiner? Ønsker fra foreldrene?	
Aktiviteter\vaner Aktiviteter som barnet liker\ikke liker Favorittbok/sang/leke	
Språk og kommunikasjon Ord og uttrykk som barnet bruker Hva forstår barnet?	
Gjennomgang av helseattest Forhåndsregler i bhg?	

Trygghet og følelser

Gir barnet tydelige signaler- er barnet «lett å lese»? Gir barnet uttrykk for egne behov? Hvilke følelser bruker\viser barnet i det daglige? (trist, glad, redd, flau, bekymret etc..)	
Trygge\utrygge situasjoner hvordan reagerer barnet? Hva gjør barnet? Hvordan reagerer barnet på atskillelse fra foreldre? Er barnet vant til å være med andre enn foresatte? Hva gjør du\dere når barnet trenger trøst, er utrygg?	
Hvordan opplever dere barnet deres ved grensesetting og regler hjemme, utfordringer? (Relasjon- stille krav)	

Samarbeid og forventninger

Forhold du\dere mener er viktig å informere om?eks. tradisjoner, kultur, etc Religion, spesielle hensyn?	
Forventninger Hva vil være det viktig for dere at barnehagen ivaretar? Hva vil være viktig i samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet?	
Hvor lange dager skal barnet ha? Når vil (ca) barnet bli levert og hentet?	
Hvem henter eller leverer? Er det noen som ikke har lov til å hente barnet?	

MATALLERGI

Bilde av barnet

Barnehage	
Barnets navn	

Mat barnet reagerer på:	
Hva spiser barnet i stedet	
Symptomer	
Hva gjør vi	

Mat barnet reagerer på:	
Hva spiser barnet i stedet	
Symptomer	
Hva gjør vi	

Mat barnet reagerer på:	
Hva spiser barnet i stedet	
Symptomer	
Hva gjør vi	

Mat barnet reagerer på:	
Hva spiser barnet i stedet	
Symptomer	
Hva gjør vi	

Kontaktpersoner	Telefon
Mor	
Far	
Kontaktperson	
Behandlernde lege	

HELSEERKLÆRING

Unntatt offentlighet

Barnehageloven sier at alle foresatte skal levere en helseattest på barnet før oppstart i barnehagen. Attesten må ikke være eldre enn 6 måneder. Opplysningene behandles konfidensielt og oppbevares etter personopplysningsloven.		
Hensikten med skjemaet er at barnehagen skal få opplysninger om barnets helsetilstand som er nødvendige for at barnehagen skal gi et best mulig tilbud til barnet i hverdagen. Det er ikke nødvendig å gi opplysninger om barnets helsetilstand utover det som ansees som tilstrekkelig for barnehagen å vite om.		
Dato for utfylling	Barnets navn	Fødselsdato
Kjønn: Jente Gutt	Morsmål	Nasjonalitet
Har barnet fulgt vanlige kontroller på helsestasjonen? Ja Nei		
Har barnet fulgt det vanlige vaksinasjonsprogrammet ved helsestasjonen? Ja Nei		
Hvis ikke, hvilke vaksiner har barnet fått? Ingen vaksiner Difteri/Tetanus/Kikhoste Polio/Hib BCG		
Andre vaksiner (spesifiser):		
Er det spesielle helsemessige forhold ved barnet vi bør kjenne til i barnehagen? Ja Nei (for eksempel astma, allergier, tidligere feberkramper, fysisk og/eller psykisk funksjonsnedsettelse eller andre typer plager) Hvis ja, forklar:		
Er det spesielle tiltak vi kan gjøre i barnehagen med hensyn til barnets helsetilstand? Ja Nei (legeerklæring bes vedlagt) Hvis ja, forklar:		
I tilfelle akutt sykehusinnleggelse, er det noe dere vil at sykehuset skal vite om? Ja Nei (for eksempel sykdommer, tidligere innleggelser, operasjoner, diagnoser eller annet?) Hvis ja, forklar:		
Er barnet allergisk mot noe? Ja Nei Hvis ja, forklar:		
Er barnet allergisk mot noen type medisin? Ja Nei Hvis ja, forklar:		
Har barnet oppholdt seg i minst tre måneder i land med høy forekomst av tuberkulose siste 3 år? Ja Nei Hvis ja, har dere utført tuberkulosekontroll? Bekreftelse framvist? Ja Nei		
Underskrifter		
Sted		Underskrift

HAUGESUND KOMMUNE

Virksomhet for barnehage

Rådhusgt. 66, 5528 HAUGESUND. Telefon: 52 74 30 46

postmottak@haugesund.kommune.no – www.haugesund.kommune.no
